

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Balassa Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. Kelemen Erika és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. február 25. napján kelt 2.G.40.911/2008/21. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000,- (Kettőszázötvenezer) Ft másodfokú költséget.

Megállapítja, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2004. június 29. napján szalma vásárlási szerződést kötöttek egymással, amelyben a felperes mint eladó 2000 tonna, a 2004. évi aratásból származó első osztályú bálázott búzaszalma eladására, az alperes mint vevő ennek 2005. május 31-ig történő átvételére és a vételár megfizetésére vállalt kötelezettséget azzal, hogy e mennyiségnél 20 %-kal több szalmát is átvesz a szerződésben kikötött feltételekkel. Rögzítették, hogy a felperes azzal teljesít, ha a learatott, bálázott szalmát a saját területén kazalba rakja, tárolja, majd a teljesítés helyén az alperesnek felrakja és átadja. Vállalta, hogy az alperes részére folyamatos információt nyújt az aratás, a bálázás és a betárolás folyamán. Az alperes mindenkor jogosult az egyes

munkafázisok során időszakos szemlét tartani. A felperes a bálázás után az alperesnek a bálázott, berakott szalmát írásban köteles készre jelenteni, mely után személyes, telefonon vagy írásban történő egyeztetés utáni időpontot állapítanak meg közösen, amikor a szalmát szemlézik és erről írásos jegyzőkönyvet készítenek. A felperes köteles a vevőt folyamatosan tájékoztatni minden olyan körülményről, amely a szerződés teljesítését érinti, vagy azzal közvetve vagy közvetlenül összefügghet. Az alperes a felperesnek a beszállítás ütemétől függően számla ellenében köteles fizetni, aratási szezonban a tarlóról elszállítva a 7.000,- Ft tonna + áfa, míg az aratási szezon után 2005. május 31-ig tartó időszakban, kazalból 8.000,- Ft + áfa vételárat. A szállítás az előzetes előrejelzések alapján havi egyenlő mennyiségben, 2004. szeptemberétől 2005. májusáig egyenletes ütemben történik. Amennyiben ettől eltérő ütemben van a vevőnek szüksége a szalmára, azt a szállítás megkezdése előtt két héttel jelzi. Megegyeztek arról is, hogy amennyiben az egyenlő ütemű szállítás lassabban halad a tervezettnél, a felperes 2005. május 31-ig a teljes fennmaradt mennyiséget leszállítja.

A szerződés 6. pontjában az eladó kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott mennyiségű szalmát, az ott meghatározott időtartam alatt a megrendelőnek leszállítja, a megrendelő pedig kötelezettséget vállalt annak átvételére. „Abban az esetben, ha szállító ezt a kötelezettségét megszegné, úgy a vevő a le nem szállított, illetve a szalma jelen szerződésben meghatározott ellenértékének 50 %-át köteles kötbérként megfizetni”.

A szerződés 2004. július 1-jén lépett hatályba 2005. május 30-ig tartó határozott időtartamra.

A szerződéses feltételeket az alperes a felperes alkalmazottjaként és képviselőjeként eljáró **T.B-val** egyeztette.

A felperes 2004. szeptember 20. napján 314 tonna búzaszalma vételáráról 2.527.700,-Ft összegű 1107209 számú számlát állított ki 2004. október 20-i teljesítési határidővel, melyet az alperes késedelmesen, 2005. január 20. napján egyenlített ki.

A felperes 2005. áprilisában szóban felajánlotta az addig beszerezett és tárolt 2000 tonna szalma átadását az alperesnek 5.000.000,- Ft előleg ellenében, melynek megfizetésétől az alperes elzárkózott.

A felperes 2005. május 10. napján kelt levelében - melyet az alperes május 19-én vett át - a 2000 tonna búzaszalmát írásban „készre jelentette”.

Az alperes a 2005. június 15. napján kelt írásbeli nyilatkozatában arról tájékoztatta a felperest, hogy a jogviszony közöttük megszűnt, mert a felperes a szerződéses kötelezettségeinek nem tett eleget, ezért a továbbiakban nem kíván tőle szalmát átvenni. Arra hivatkozott, hogy a felperes először a 2005. május 19-én érkezett levelében jelezte a szállítási készségét, a szerződés megkötésétől számított közel egy év elteltével, a szerződés lejártá előtt 10 nappal. A készre jelentés hiányos, mert nem jelöli meg a szalma tárolási helyét és a szerződésben írt megelőző fázisok elmaradtak. Mivel az abban meghatározott, arányos havi 225 tonna szalma szállítására a szerződés tartama alatt nem került sor, az alperes a termeléshez szükséges szalmát kénytelen volt más forrásból beszerezni.

A felperes a 2005. július 22. napján benyújtott és az eljárás során pontosított keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 18.455.760,-Ft tőke és ezen összegből 18.400.000,- Ft után 2005. május 31. napjától számított a Ptk. 301/A. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére. 18.400.000,- Ft-ot kötbér és kártérítés jogcímén kért arra hivatkozással, hogy az alperes a szerződést megszegve megtagadta a szalma átvételét. A felperes a szalmát beszerezte, azonban azt értékesíteni nem tudta, így a kikötött vételárnak megfelelő mértékű kára keletkezett. Az 55.760,- Ft-ot tőkésített késedelmi kamat jogcímén kérte, melynek alapját az képezi, hogy az alperes 2004. őszén ugyanezen szerződés teljesítése folytán 500 tonna szalmát vett át tőle, azonban annak vételárát késedelmesen fizette meg.

Az alperes az ellenkérelmében a tőkésített késedelmi kamatot meghaladóan a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a felperes a szerződést megszegte, a szállítás időpontjaira vonatkozó megkereséseire nem válaszolt, ezért a tevékenységéhez, a gomba-termesztéshez folyamatosan szükséges szalmamennyiséget kénytelen volt más forrásból beszerezni. A felperes a per során nem bizonyította, hogy rendelkezett a megfelelő mennyiségű szalmával, illetve hogy azt a szerződés előírásai szerint készre jelentette. Azt elismerte, hogy a keresetben megjelölt számlát késedelmesen fizette meg, azonban állította, hogy nem a perbeli szerződés alapján szállított szalma vételáráról volt szó, melyet igazol az annak alapját képező szállítólevél, amely szerint a szállítás időpontja 2004. júliusi volt, tehát a perbeli szerződésben meghatározott kezdő időpontot megelőző. Azt az állítását, hogy a felperes részéről a perbeli szerződés alapján nem történt szállítás, alátámasztja a felperes 2005. május 10. napján kelt levelének tartalma.

Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta ki **T.B.-t, L.Zs.-t, V.I.-t, R.J.-t, K.A.-t, P.Gy.-t, J.J.-t és V.A.-t.** A felek az előadásuk alátámasztására csatolták a közöttük létrejött szerződést és levelezést, a felperes a szalma rendelkezésre állásának igazolására fényképfelvételeket csatolt.

Az elsőfokú bíróság a 2010. február 25. napján kelt 2.G.40.911/2008/21. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 55.760,- Ft-ot. A felperes keresetének fentieket meghaladó részét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000,- Ft perköltséget, míg a 900.000,- Ft eljárási illetéket az állam viseli. Megállapította, hogy az alperes marasztalását tartalmazó ítéleti rendelkezés előzetesen végrehajtható.

Az elsőfokú bíróság a keresetet - az alperesi elismerésen felül - megalapozatlannak találta. Megállapította, hogy a felek között a Ptk. 685. § c) pontjában foglaltak alapján a Ptk. 417. §-ában szabályozott mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre. Ennek lényeges részét képezte a szállítást megelőző tájékoztatási kötelezettség, a már betárolt szalma „készre jelentése”. A szerződésben a felek a felperes havi egyenlő mennyiségben és ütemben, 2004. szeptemberétől 2005. májusáig tartó időszakban történő teljesítését rögzítették.

Ennek megfelelően havonta legfeljebb 223 tonna bálázott búzaszalmát kellett volna a felperesnek készre jelentenie és átadnia az alperes részére.

Megállapította, hogy a 1107209 sorszámú számla felperes részéről csatolt másolatán a teljesítés időpontját utóbb augusztusról szeptemberre javították, ugyanakkor a felperes 2005. május 10-i keltű levele a teljes szerződött mennyiség készre jelentését tartalmazza. Mindezek mérlegelésével arra a meggyőződésre jutott, hogy a 1107209 sorszámú számlában megjelölt mennyiségű szalma nem a perrel érintett 2004. június 29. napján megkötött szerződés alapján került átadásra.

T.B. tanú vallomásaiban azt adta elő, hogy 1500 tonna szalmáról egyszerű postai küldeményként adta fel a készre jelentést augusztus végén, illetve szeptember elején. Ezzel szemben a felperes utóbb azt állította, hogy egy 2004. szeptember 23. napján feladott ajánlott postai küldeménnyel kézbesítette azt az alperes részére, amelyről a feladóvevényen csak a per későbbi szakaszában, 2009. májusában találta meg. Figyelemmel arra, hogy a 1107209 sorszámú számla kiállítására 2004. szeptember 20-án került sor, nem zárható ki - ezzel szemben valószínűsíthető -, hogy az ajánlott feladóvevény a számla megküldéséhez kapcsolódik. A számla kiállításának átjavítása, a készre jelentés feladása, valamint a számla alapjául szolgáló és a 2005. május 10. napján kelt levélben foglalt teljes szerződött mennyiség közötti ellentmondások önmagukban is kétségesé teszik a felperes tényállításainak valóságtartalmát.

A felperes azt állította, hogy az alperes részére beszerzett szalmából semmit nem adott el, ugyanakkor az **A.** Kft. képviseletében eljáró **V.A.** tanú határozottan azt állította, hogy az érintett időszakban négy-öt kocsira való szalmát vásárolt a felperestől és a többi is elvitte volna, ha a felperes az átvételt nem állítja le.

Alaptalanul állította a felperes, hogy az alperes ok nélkül tagadta meg a szalma átvételét, mert a szerződés alapján a teljesítéssel - a készre jelentés útján - a felperesnek kellett elől járnia, és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján ennek megtörténtét neki kellett volna bizonyítania. Ezzel szemben a tanúk vallomásával kizárólag azt bizonyította, hogy az érintett időszakban vásárolt szalmát, de arra vonatkozó aggálytalan bizonyítékot nem szolgáltatott, hogy az alperesnek a szerződés szerint meghatározott határidőben azt átvételre felajánlotta. **V.A.** tanúvallomása alapján kétségesé vált az az előadása is, hogy az általa meghatározott mértékű kár érte. Az alperes a szerződésben kibocsátott számla ellenében vállalta a vételár megfizetését. Mindezekre tekintettel a felperes nem a szerződésnek megfelelően járt el, amikor 2005. tavaszán a szalma szállítását 5.000.000,- Ft előleg átadásához kötötte. A havonkénti szállítási határidőre tekintettel a felperes a 2005. tavaszán történt - nem a szerződésnek megfelelő - készre jelentéssel is késedelembe esett.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a perben szolgáltatott bizonyítékokat együttesen mérlegelve arra a meggyőződésre jutott, hogy aállítás alapját képező készre jelentést a felperes első alkalommal közvetlenül a szerződés lejártá előtt, késedelmesen teljesítette. Az alperesnek már nem állt érdekében a folyamatos felhasználás céljából megrendelt többszörös, nagyobb mennyiségű búzaszalma átvétele, ezért a Ptk. 300. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján jogszerűen és hatályosan állt el a szerződéstől. A fentieken az sem változtat, hogy lassabb szállítási ütemezés esetére nagyobb

mennyiség átadását vállalta a felperes, mert a szállítást meg sem kezdte, és az eltérő ütemezésről a szerződés szerint az alperest nem tájékoztatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és az alperes módosított kereset szerinti marasztalását, valamint első- és másodfokú perköltség fizetésére kötelezését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra utasítását kérte, érdemben a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság téves ténybeli és jogi következtetést vont le a rendelkezésre álló adatokból. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes, hitelt érdemlően bizonyította, hogy a leszerződött szalmamennyiség a rendelkezésére állt, mely álláspontja szerint a perben az egyik alapkérdés. Miután a felperes csak abban az esetben juthatott hozzá a leszerződött szalma ellenértékéhez, ha annak meglétét lejelenti, életszerűtlen lenne, hogy ezt a feltételt nem teljesíti. A tanúk igazolták, hogy vásároltak a felperestől, akinek azon túlmenően is nagy mennyiségű szalmája volt, és csak bizonyos mennyiséget volt hajlandó eladni. Ebből is az következik, hogy az adott körülmények között a felperes szállítási szándéka megvolt, mert azt a mennyiséget megőrizte, amelyre a szerződés szólt.

Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felek között érvényes mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre. A termékértékesítési szerződésben írásbeli készre jelentést írtak elő, illetve az 5. pont szerinti nyilatkozatokat írásban, levél vagy fax útján jogosultak a felek megtenni. Nem volt azonban előírás az ajánlott küldeményként való postázás. Az alperesi hozzáállást mutatja, hogy a szerződés 6. pontjában jelzett kötbér vonatkozásában arra hivatkozott, hogy abban elírás történt.

Hangsúlyozta, hogy az alperes nem tett eleget együttműködési kötelezettségének, megkeresést a szállítások elmaradása miatt a felpereshez nem intézett, és az érdekmúlását is csak a szállítási időszak végén jelentette be, holott folyamatos szállítás esetén ezt már az első szállítás elmaradásakor jeleznie kellett volna. Aratás után már nem keletkezik újabb szalma, annak mennyisége szeptember után nem változik. A logika szabályai szerint is ekkor válik késszé a leszállítandó mennyiség.

Az elsőfokú bíróság indokolatlanul helyezkedett arra az álláspontra, hogy a számla kijavítása, pontosabban a dátum megváltoztatása önmagában megkérdőjelezi a felperes szavahihetőségét. Magából a számlából következik, hogy az nem a korábbi időszakra vonatkozik, ugyanis az előző évben tonnánként 10.000,- Ft volt az átvételi ár, szemben a szerződésben írt 7.000,-, illetve 8.000,- Ft-tal. Ebből az összecszerűségből egyértelműen következik, hogy az nem a korábbi időszakra vonatkozott. A felek között korábban is volt gazdasági kapcsolat, maga a szállítás, a számlázás, a fizetés folyamatos együttműködés volt, az előző évi folytatása.

Alaptalanul helyezkedett a bíróság arra az álláspontra, hogy a becsatolt feladóvevény nem bizonyítja a készre jelentést. Egy gazdálkodó szervezetnél a leveleket érkeztetik, iktatják, ezért álláspontja szerint, miután a felperes a feladóvevényt becsatolta, megfordult a bizonyítási teher és az alperesnek kellene

azt bizonyítani, hogy a levél nem a felperes által állított készre jelentést tartalmazta, hanem az más tartalmú volt. Miután a felperes a levél feladását bizonyította, az alperes azonban az előbbieket nem tudta bizonyítani, így téves az elsőfokú bíróság e körben tett megállapítása és ellenkező következtetés levonása. Önmagában annak sincs meghatározó jelentősége, hogy a felperes nem emlékezett pontosan vissza, hogy milyen módon, ajánlott vagy egyszerű küldeményként postázta a készre jelentést. Hangsúlyozta, hogy nem lehet elvonatkoztatni attól, hogy az egyik oldalon egy gazdasági vállalkozás áll kellő apparátussal, míg a másikon egy egyszerű parasztember, akinek fő feladata a termelés és a gazdálkodás, nem az adminisztráció. Miután tény, hogy a perbeli időszakban az alperes végzett szállítást a felperes tulajdonát képező szalmadepóból, téves az az ítéleti megállapítás is, hogy semmifajta jelzést nem kapott, jelzés nélkül nem lehetett volna szállítás sem. Az sem vitás, hogy fizetés is történt. Mindebből pedig azt a következtetést kell levonni, hogy valamilyen okból az alperes érdekmúlása következett be a szállítás kapcsán, de már a szerződés megkötése után, ezért tanúsított olyan magatartást, amelyben arra várt, hogy a felperes tanúsítson olyan magatartást, amelyből szerződésszegést, így a szerződéstől elállást lehet kihozni. Megalapozatlan ezért az a megállapítása is az elsőfokú bíróságnak, hogy a felperes szerződésszegő magatartása miatt az alperes jogosult volt a szerződéstől való elállásra.

A másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy a megismételt eljárásban a szakértői vélemény igénybevételevel lehetne tisztázni a rendelkezésre álló mennyiségeket, a postára adás mikéntjét, illetve a számlákon végrehajtott módosításokat, a szállítások ütemezését, az alperes által kifizetett összegekre vonatkozó tényeket, a korábbi időszakra vonatkozó számlázások összegeit.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, érdemben annak helytálló indokaira utalással.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a szükséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg a tényállást, helytálló jogi következtetéssel és megalapozott jogi indokolással utasította el a keresetet.

Ítélete indokolásában a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírtak szerint, részletesen számot adott arról, hogy milyen körülményeket tekintett irányadónak a bizonyítékok mérlegelésénél, illetve, hogy a felperes tényelőadását a 2004. szeptemberi készrejelentésről, a perbeli szerződés alapján történt teljesítésről, stb. miért nem találta bizonyítottnak.

A felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan új tényre vagy bizonyítékra, amely alapot adott volna az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállás megállapítására vagy eltérő jogi következtetés levonására. A bizonyítékok felülmérlegelésére nem látott a másodfokú bíróság lehetőséget, mert azokat az elsőfokú bíróság részletesen megindokolva, megfelelően értékelte.

A fellebbezés kapcsán rámutat a Fővárosi Ítélőtábla arra, hogy a felek jogviszonyát a perbeli időszakra érvényes és az elsőfokú bíróság által helyesen mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek minősített írásbeli megállapodás rendezte, amely részletesen rögzítette a felek, így a felperes szerződéses kötelezettségeit is. A peres felek lényegében egyezően adták elő, hogy a korábbi években is volt közöttük azonos tárgyú gazdasági kapcsolat, esetenkénti szóbeli megállapodások alapján. Az alperes a perben úgy nyilatkozott, hogy éppen a rendszeres szállítás biztosítása és a kiszámíthatóság érdekében kötött a felperessel 2004. június 29-én írásban szerződést. Ezt követően a feleknek az érvényes szerződés rendelkezései szerint kellett eljárniuk, és az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes - az alperes azt vitató előadásával szemben - nem tudta bizonyítani, hogy a szerződés előírásait betartotta. Ezért jogszerűen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi szerződésszegő magatartás miatt az alperes jogosult volt a szerződéstől elállni.

Abban egyetértett a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében írtakkal, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint az alperes sem tett eleget a Ptk. 4. § (1) bekezdésében és 277. § (4) bekezdésében megfogalmazott együttműködési kötelezettségének, mert a havonkénti szállítások ellenére a felperesi teljesítés elmaradása miatt nem vette fel a kapcsolatot vele. Ez a tény azonban nem változtat azon, hogy az alperessel szemben a felperes szerződésszegést követett el, amely feljogosította az alperest az elállásra. A felek jogviszonyát ugyanis elsődlegesen a közöttük létrejött érvényes szerződés szerint kell megítélni.

A fentiekből következően a másodfokú bíróság a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítésére sem látott okot, mert egyrészt a rendelkezésre álló bizonyítékok a kereset megalapozott elbírálásához a másodfokú bíróság álláspontja szerint is elégségesek voltak, másrészt a másodlagos fellebbezési kérelemben megjelölt szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványt a felperes az elsőfokú eljárás során - az elsőfokú bíróság bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről adott tájékoztatása ellenére - nem kért.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - helytálló indokaira tekintettel - helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság a felperest az alperes bruttó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költségének megfizetésére, melynek összegét a kifejtett ügyvédi tevékenységre is tekintettel a 32/2003.

(VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérlegeléssel, mérsékelt összegben határozta meg.

A felperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (4) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2011. év január hó 20. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő